

Sprawa C-86/20**Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym****Data wpływu:**

18 lutego 2020 r.

Oznaczenie sądu odsyłającego:

Krajský soud v Brně (Republika Czeska)

Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

14 stycznia 2020 r.

Strona skarżąca:

Vinařství U Kapličky s.r.o.

Druga strona postępowania:

Státní zemědělská a potravinářská inspekce

POSTANOWIENIE

Krajský soud v Brně (sąd okręgowy w Brnie, Republika Czeska) [...] w sprawie

strona
skarżąca: **Vinařství U Kapličky s.r.o.**, [...]

[...]

przeciwko
drugiej
stronie
postępowania:**Státní zemědělská a potravinářská inspekce, ústřední
inspektorát**

[...] Brno

**w przedmiocie skargi na decyzję drugiej strony postępowania z dnia
4 sierpnia 2016 r. [...]****postanowił, co następuje:****I. przedłożyć Trybunałowi Sprawiedliwości Unii Europejskiej następujące
pytania prejudycjalne:**

- 1) Czy dokument V I 1 wydany na podstawie rozporządzenia Komisji (WE) nr 555/2008 z dnia 27 czerwca 2008 r. ustanawiającego szczegółowe przepisy wykonawcze do rozporządzenia Rady (WE) nr 479/2008 w sprawie wspólnej organizacji rynku wina w odniesieniu do programów wsparcia, handlu z krajami trzecimi, potencjału produkcyjnego oraz kontroli w sektorze wina, który obejmuje świadectwo zatwierdzonego organu kraju trzeciego, że produkt został wytworzony z zastosowaniem praktyk enologicznych zalecanych i opublikowanych przez OIV [Międzynarodową Organizację Winorośli i Wina] lub dozwolonych przez Wspólnotę, stanowi jedynie administracyjny warunek wwozu wina na terytorium Unii Europejskiej?
- 2) Czy prawo Unii stoi na przeszkodzie zasadzie prawa krajowego, zgodnie z którą osoba handlująca winem przywożonym z Mołdawii może uwolnić się od odpowiedzialności za delikt administracyjny, polegający na wprowadzeniu do obrotu wina poddanego praktykom enologicznym niedozwolonym w Unii Europejskiej, jeżeli organy krajowe nie wzruszyły w stosunku do tej osoby domniemania, że wino zostało wytworzone z zastosowaniem praktyk enologicznych dozwolonych przez Unię Europejską, które to domniemanie mogła ona przyjąć w świetle dokumentu V I 1 wydanego przez organy mołdawskie na podstawie rozporządzenia Komisji (WE) nr 555/2008 z dnia 27 czerwca 2008 r. ustanawiającego szczegółowe przepisy wykonawcze do rozporządzenia Rady (WE) nr 479/2008 w sprawie wspólnej organizacji rynku wina w odniesieniu do programów wsparcia, handlu z krajami trzecimi, potencjału produkcyjnego oraz kontroli w sektorze wina?

II. zawiesić postępowanie. [Or. 2]

Uzasadnienie:

I. Przedmiot postępowania

1. Decyzją Státní zemědělská a potravinářská inspekce (państwowej inspekcji wyrobów rolnych i spożywczych, Republika Czeska), inspektorát v Brně (inspektoratu w Brnie) z dnia 14 stycznia 2016 r. [...] (zwaną dalej „decyzją pierwszoinstancyjną”) skarżąca została uznana winną popełnienia deliktów administracyjnych zgodnie z § 39 ust. 1 lit. ff) zákon č. 321/2004 Sb., o vinohradnictví a vinařství (ustawy nr 321/2004 o uprawie winorośli i winiarstwie) w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 marca 2017 r. (zwaną dalej „ustawą nr 321/2004”). Na skarżącą nałożono karę w wysokości 2 100 000 CZK i obowiązek zwrotu kosztów analizy laboratoryjnej w wysokości 86 420 CZK. Skarżąca miała popełnić delikty w ten sposób, że wprowadziła do obrotu wina pochodzące z Mołdawii, które zostały poddane niedozwolonym praktykom enologicznym, i tym samym naruszyła art. 80 ust. 2 lit. a)

rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylającego rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007 (zwanego dalej „rozporządzeniem nr 1308/2013”). W niektórych przypadkach skarżąca miała naruszyć także art. 80 ust. 2 lit. c) rozporządzenia nr 1308/2013, w myśl którego nie można wprowadzać takich wyrobów do obrotu w Unii również wtedy, gdy nie są one zgodne z przepisami ustanowionymi w załączniku VIII, zgodnie z którym dopuszczalne jest zwiększenie naturalnej objętościowej zawartości alkoholu, które nie przekracza wartości granicznej 3% objętości. Skarżąca wniosła od decyzji pierwszoinstancyjnej odwołanie, które druga strona postępowania (zwana dalej „stroną przeciwną”) oddaliła decyzją z dnia 4 sierpnia 2016 r. [...] (zwaną dalej „zaskarżoną decyzją”), utrzymując w mocy decyzję pierwszoinstancyjną.

2. Skarżąca zaskarżyła tę decyzję skargą, w której zarzuca m.in., że strona przeciwna w sposób niewystarczający rozpatrzyła podniesioną przez skarżącą przesłankę egzoneracyjną (dotyczącą uwolnienia się od odpowiedzialności za wskazane delikty administracyjne). Skarżąca upatruje przesłanki egzoneracyjnej w tym, że wino towarzyszyły dokumenty V I 1 wydane przez organy mołdawskie na podstawie rozporządzenia Komisji (WE) nr 555/2008 z dnia 27 czerwca 2008 r. ustanawiającego szczegółowe przepisy wykonawcze do rozporządzenia Rady (WE) nr 479/2008 w sprawie wspólnej organizacji rynku wina w odniesieniu do programów wsparcia, handlu z krajami trzecimi, potencjału produkcyjnego oraz kontroli w sektorze wina (zwanego dalej „rozporządzeniem nr 555/2008”). Wino zostało zatem poddane kontroli przez organ państwowy, zatwierdzony przez Unię Europejską. Z tego powodu w postępowaniu administracyjnym skarżąca wniosła o przeprowadzenie dowodu z dokumentów V I 1 odnoszących się do poszczególnych kontrolowanych win.
3. Strona przeciwna nie przeprowadziła w postępowaniu administracyjnym dowodu z dokumentów V I 1 (a nawet nie zażądała od skarżącej tych dokumentów), ponieważ doszła do wniosku, że oparcie się na dokumentach V I 1 (bez poddania przez skarżącą partii dostarczonego wina analizie laboratoryjnej) nie może być wystarczającą przesłanką uwolnienia się od odpowiedzialności za zarzucone delikty administracyjne.
4. W wyroku z dnia 26 kwietnia 2018 r. [...] Krajský soud v Brně (sąd okręgowy w Brnie) doszedł do wniosku, że w niniejszej sprawie zasadniczo nie było wykluczone, żeby skarżąca uwolniła się od odpowiedzialności za delikty administracyjne na tej podstawie, iż polegała na dokumencie V I 1. Jeżeli zatwierdzony organ kraju trzeciego oświadcza w dokumencie V I 1, że produkt został wytworzony z zastosowaniem praktyk enologicznych dozwolonych w Unii Europejskiej, to osoba handlująca winem, którego dotyczy ten dokument, może uznawać takie świadectwo za zgodne z prawdą. Krajský soud (sąd okręgowy) wskazał również na dalsze okoliczności, które należy rozważyć celem rozstrzygnięcia, czy skarżąca skutecznie uwolniła się od odpowiedzialności, a w konsekwencji przyjął, że rozstrzygnięcie nie jest możliwe z powodu braku

w aktach administracyjnych jednoznacznych ustaleń faktycznych. Sąd ten uchylił zaskarżoną decyzję i przekazał sprawę stronie przeciwnej do ponownego rozpatrzenia.

5. Następnie na skutek skargi kasacyjnej strony przeciwnej Nejvyšší správní soud (najwyższy sąd administracyjny, Republika Czeska) wyrokiem z dnia 16 sierpnia 2018 r. [...] uchylił wyrok Krajský soud v Brně (sądu okręgowego w Brnie) z dnia 26 kwietnia 2018 r. [...] i przekazał sprawę temu sądowi do ponownego rozpoznania. Doszedł bowiem do wniosku, iż przedłożenie dokumentu V I 1 nie jest wystarczające do uwolnienia się od odpowiedzialności. Odnosząc się do charakteru tego dokumentu, wskazał, że chodzi tu wyłącznie o administracyjne pozwolenie na wwóz danego wina na terytorium Unii Europejskiej. **[Or. 3]**
6. Następnie, na podstawie tego wiążącego poglądu prawnego, Krajský soud (sąd okręgowy) oddalił skargę wyrokiem z dnia 21 listopada 2018 r. [...]. Także wniesioną następnie skargę kasacyjną Nejvyšší správní soud (najwyższy sąd administracyjny) oddalił wyrokiem z dnia 27 marca 2019 r. [...]. Jednakże na skutek skargi konstytucyjnej wniesionej przez skarżącą obydwa wyroki zostały uchylone uchwałą Ústavní soud (trybunału konstytucyjnego, Republika Czeska) z dnia 5 września 2019 r. [...]. Ústavní soud (trybunał konstytucyjny) dopatrył się przede wszystkim naruszenia prawa skarżącej do sprawiedliwego procesu wskutek tego, że Nejvyšší správní soud (najwyższy sąd administracyjny) wypowiedział się przeciwko poglądom prawnym sądu okręgowego odnoszącym się do mocy wiążącej świadectwa zawartego w dokumencie V I 1, który jest instrumentem prawa Unii, choć zdaniem Ústavní soud (trybunału konstytucyjnego) Nejvyšší správní soud (najwyższy sąd administracyjny) mógł tak zrobić dopiero po przedłożeniu Trybunałowi Sprawiedliwości Unii Europejskiej pytania prejudycjalnego.

II. Mające zastosowanie przepisy prawa

7. Istotą zarzutów skargi, której dotyczą przedkładane pytania prejudycjalne, jest wykładnia i zastosowanie krajowej regulacji egzoneracyjnej (dotyczącej uwolnienia się od obiektywnej odpowiedzialności za delikt administracyjny, tj. odpowiedzialności bez względu na winę), czego w istotnej mierze dokonał już na potrzeby niniejszej sprawy Ústavní soud (trybunał konstytucyjny) w wyżej powołanej uchwale. Chodzi tu o czysto krajową regulację, która nie stanowi wyniku implementacji żadnych przepisów prawa Unii. Wnioski Ústavní soud (trybunału konstytucyjnego), które są wiążące dla tutejszego sądu, są jednak do pewnego stopnia uwarunkowane udzieleniem prawidłowej odpowiedzi na pytanie o charakter dokumentu V I 1 wydawanego zgodnie z rozporządzeniem nr 555/2008. Ústavní soud (trybunał konstytucyjny) zwrócił uwagę na to, że charakter dokumentu V I 1 ma znaczenie w niniejszej sprawie, a jednocześnie podkreślił, że do jego kompetencji nie należy poszukiwanie właściwego zastosowania prawa Unii ani arbitralne interpretowanie jego treści. Prawo Unii ma zatem kluczowe znaczenie dla rozstrzygnięcia, czy prawidłowe jest pierwotne stanowisko tutejszego sądu [do którego przychylił się także Ústavní soud

(trybunał konstytucyjny)], że dokument V I 1 nie jest jedynie administracyjnym warunkiem wwozu wina na terytorium Unii Europejskiej. W tym kontekście kluczowe znaczenie mają przepisy rozporządzenia nr 555/2008. Jako że niniejsza sprawa dotyczy uwolnienia się od odpowiedzialności za delikt administracyjny, który faktycznie polega na naruszeniu rozporządzenia nr 1308/2013, sąd odwołuje się dalej również do odpowiednich przepisów tego rozporządzenia.

II. A. Prawo krajowe

8. Zgodnie z § 39 ust. 1 lit. ff) ustawy nr 321/2004 osoba prawna lub przedsiębiorca będący osobą fizyczną dopuszcza się deliktu administracyjnego, jeżeli, będąc producentem albo osobą wprowadzającą produkt do obrotu, narusza obowiązek ustanowiony w przepisach Unii Europejskiej regulujących uprawę winorośli, winiarstwo i handel produktami [sektora wina].
9. Zgodnie z § 40 ust. 1 ustawy nr 321/2004 osoba prawna nie odpowiada za delikt administracyjny, jeżeli wykaże, że dołożyła wszelkich starań, których można było od niej oczekiwać, aby zapobiec naruszeniu obowiązku.

III. B. Prawo Unii

10. Artykuł 40 rozporządzenia nr 555/2008 stanowi: „Świadczenie i raport analityczny, o których mowa odpowiednio w art. 82 ust. 3 lit. a) i b) rozporządzenia (WE) nr 479/2008, stanowią jeden dokument:
  - a) »świadczenie« jest sporządzane przez organ kraju trzeciego, z którego pochodzi produkt;
  - b) »raport analityczny« jest sporządzany przez urzędowe laboratorium uznane przez kraj trzeci, z którego pochodzi produkt”.
11. Artykuł 41 rozporządzenia nr 555/2008 stanowi: „Raport analityczny zawiera następujące informacje:
  - a) w przypadku win oraz moszczu winogronowego w trakcie fermentacji:
    - (i) całkowite objętościowe stężenie alkoholu;
    - (ii) rzeczywiste objętościowe stężenie alkoholu;
  - b) w przypadku moszczu winogronowego i soku winogronowego – gęstość;
  - c) w przypadku win, moszczu winogronowego i soku winogronowego: **[Or. 4]**
    - (i) suchy wyciąg ogółem;
    - (ii) kwasowość ogółem;
    - (iii) zawartość kwasu lotnego;

- (iv) *zawartość kwasu cytrynowego;*
  - (v) *zawartość dwutlenku siarki;*
  - (vi) *obecność odmian uzyskanych z krzyżówek międzygatunkowych (bezpośrednie hybrydy producenta lub inne odmiany nienależące do gatunku *Vitis vinifera*)”.*
12. Artykuł 43 ust. 1 rozporządzenia nr 555/2008 stanowi: „Świadectwo oraz raport analityczny dla każdej partii towaru przeznaczony do przywozu do Wspólnoty są sporządzane na jednym dokumencie *V I I*.
- Dokument, o którym mowa w akapicie pierwszym, jest sporządzany na formularzu *V I I* odpowiadającym wzorowi określonym w załączniku IX. Jest on podpisywany przez urzędnika organu urzędowego oraz przez urzędnika uznanego laboratorium, zgodnie z art. 48”.*
13. Artykuł 48 ust. 1 zdanie pierwsze rozporządzenia nr 555/2008 stanowi: „Komisja sporządza i aktualizuje wykazy zawierające nazwy i adresy agencji i laboratoriów oraz producentów wina upoważnionych do sporządzania dokumentu *V I I*, na podstawie powiadomień właściwych organów z krajów trzecich”.
14. Artykuł 51 rozporządzenia nr 555/2008 stanowi: „Jeżeli właściwe organy państwa członkowskiego powezmą podejrzenie, że produkt pochodzący z kraju trzeciego nie spełnia wymogów art. 82 ust. 1 i 2 rozporządzenia (WE) nr 479/2008, bezzwłocznie informują o tym Komisję”.
15. W załączniku IX do rozporządzenia nr 555/2008 przewidziano wzór formularza *V I I*, który w punkcie 9 zawiera następujący tekst, w którym właściwe odpowiedzi należy zaznaczyć krzyżykiem: „Opisany wyżej produkt ⁽³⁾ jest / nie jest przeznaczony do bezpośredniego spożycia przez ludzi, jest zgodny z definicjami wspólnotowymi lub kategoriami produktów z winorośli i został wytworzony z zastosowaniem praktyk enologicznych ⁽³⁾ zalecanych i publikowanych przez OIV/ zatwierdzonych przez Wspólnotę”. Przypis ⁽³⁾ w danym tekście oznacza polecenie oznaczenia właściwej odpowiedzi krzyżykiem („x”). Skrót OIV oznacza Międzynarodową Organizację Winorośli i Wina.
16. Artykuł 80 ust. 2 rozporządzenia nr 1308/2013 stanowi: „Produktów wymienionych w załączniku VII część II nie wprowadza się do obrotu w Unii, jeżeli:
- a) zostały poddane praktykom enologicznym niedozwolonym w Unii;
  - b) zostały poddane praktykom enologicznym niedozwolonym w danym państwie; lub
  - c) nie są zgodne z przepisami ustanowionymi w załączniku VIII”.

III. Analiza przedkładanego pytania prejudycjalnego

17. Jak już sąd wskazał wcześniej, przedmiotem zarzutów skargi, której dotyczą przedkładane pytania prejudycjalne, jest wykładnia i zastosowanie zasady prawa krajowego dotyczącej uwolnienia się od odpowiedzialności za delikt administracyjny. W tej kwestii w sposób wiążący wypowiedział się w niniejszej sprawie Ústavní soud (trybunał konstytucyjny), który jednak zastrzegł, że nie jest organem, do którego kompetencji należy dokonywanie wykładni treści prawa Unii w sposób autorytatywny. Punktem wyjścia dla Ústavní soud (trybunału konstytucyjnego) był przy tym pogląd, że wydany na podstawie rozporządzenia nr 555/2008 dokument V I 1 nie jest jedynie administracyjnym warunkiem dla wwozu wina na terytorium Unii Europejskiej. W tym zakresie Ústavní soud (trybunał konstytucyjny) przychylił się do poglądu prawnego, który tutejszy sąd wyraził w wyroku z dnia 26 kwietnia 2018 r. [...].

III. A. Charakter dokumentu V I 1

18. Odnośnie do charakteru dokumentu V I 1 tutejszy sąd zamierza pozostać przy pierwotnie wyrażonym poglądzie prawnym, a w odpowiednim zakresie sprecyzować ten pogląd w świetle wypowiedzi Ústavní soud (trybunału konstytucyjnego).
19. Zdaniem tutejszego sądu nie można redukować znaczenia dokumentu V I 1 poprzez uznanie go jedynie za formalność administracyjną na potrzeby celne i przyjęcie, że na podstawie tego dokumentu osoba handlująca winem nie może niczego wnioskować odnośnie do jakości przywożonego wina. Rozporządzenie nr 555/2008 jest bowiem w znacznym stopniu oparte na zaufaniu [Or. 5] Unii Europejskiej w stosunku do świadectwa wystawianego przez zatwierdzone organy krajów trzecich, w którym to świadectwie organy te potwierdzają, że produkt został wytworzony z zastosowaniem praktyk enologicznych dozwolonych przez Unię Europejską (a tym samym odpowiadających praktykom enologicznym OIV).
20. Z rozporządzenia nr 555/2008 nie wynika wprost, żeby Unia Europejska zatwierdzała czy w inny sposób udzielała zezwolenia, decydując, które organy urzędowe lub laboratoria krajów trzecich mogą wystawiać dokument V I 1. Na podstawie rozporządzenia Komisja prowadzi jedynie wykaz organów, które według danego kraju trzeciego są uprawnione do wystawiania dokumentu. Samo zatwierdzenie jest dokonywane przez kraj trzeci, a nie Unię Europejską. Z drugiej strony rozporządzenie nie może zastąpić aktów międzynarodowego prawa publicznego i stąd przykładowo nie reguluje stosunków między krajami trzecimi a Unią Europejską. Z rozporządzenia nie wynika zatem uprawnienie kraju trzeciego do zgłoszenia jakiegokolwiek organu, jeżeli Unia Europejska nie zaakceptuje go jakimś aktem międzynarodowego prawa publicznego (choćby miało chodzić o działanie w sposób dorozumiany). Przynajmniej poprzez wpis upoważnionego organu kraju trzeciego do wykazu zgodnie z art. 48 rozporządzenia nr 555/2008 Unia Europejska akceptuje ten organ jako organ upoważniony do wydawania świadectw, które będzie ona uznawać.

21. Istotą regulacji prawnej zawartej w tytule trzecim rozporządzenia nr 555/2008, a zwłaszcza standaryzacji dokumentów towarzyszących produktom sektora wina, jest oczywiście ułatwienie międzynarodowego handlu tymi produktami za pomocą jednego z typowych instrumentów handlu międzynarodowego (a w Unii Europejskiej także podstawowej zasady, na której opiera się wolny przepływ towarów), tj. uznawania certyfikatów – w tym przypadku uznawania świadectw kraju trzeciego, wystawianych w ramach ustandaryzowanego dokumentu V I 1.
22. Z tego powodu krajowy sąd (sąd okręgowy) nie ma wątpliwości co do tego, że sama Unia Europejska już w treści przepisów rozporządzenia nr 555/2008 i poprzez wpis zatwierdzonych organów do wykazu prowadzonego na podstawie art. 48 tego rozporządzenia okazuje zaufanie do świadectw wystawianych przez te organy i uznaje te świadectwa bez konieczności spełnienia dalszych wymogów. Oczywiście, zaufanie to nie może być nieograniczone i samo rozporządzenie przewiduje, że może dojść do ustalenia, iż zaufanie to zostało nadużyte (zob. np. art. 51). W takim przypadku istnieje jednak możliwość, żeby Unia Europejska ochroniła rynek unijny za pomocą aktów międzynarodowego prawa publicznego, bez konieczności angażowania się w możliwie długotrwały unijny proces legislacyjny. Jest zatem oczywiste, że Unia Europejska może podjąć stosunkowo skuteczne środki, a jeżeli tak nie zrobi, to należy przyjmować, że nadal ufa organom zatwierdzonym przez kraje trzecie i wpisanym do wykazu zgodnie z art. 48 rozporządzenia nr 555/2008.
23. Strona przeciwna przedłożyła dodatkowo szereg dokumentów, które mają dowodzić, że organy administracyjne Republiki Czeskiej poinformowały Komisję o problemach związanych z winami przywożonymi z Mołdawii i że w tym przedmiocie odbyło się kilka dwustronnych spotkań między stroną czeską i mołdawską. Dokumenty te stanowią jednak przede wszystkim dowód aktywności organów czeskich dopiero po tym, jak dopuszczono się przedmiotowych deliktów administracyjnych, i nie prowadzą do podważenia tego, że Unia Europejska jako całość zamierza nadal ufać świadectwom wydawanym przez zatwierdzone organy z Mołdawii. Niezależnie od tego, czy brak reakcji ze strony Komisji jest przez nią zamierzony, czy raczej stanowi jedynie wynik niedostatecznej komunikacji z czeskimi organami krajowymi, to indywidualne starania czeskich organów krajowych o zmianę postępowania mołdawskiego zatwierdzonego organu w zakresie testowania wywożonych win i wystawiania świadectw na dokumencie V I 1 nie mogą mieć wpływu na charakter dokumentu V I 1. Należy zauważyć, że tutejszy sąd nie ma wiedzy na temat konkretnych problemów, które są wskazywane w kontekście przywozu win z Mołdawii, i kwestia ta nie została w żaden sposób bliżej rozpatrzona w omawianym postępowaniu administracyjnym (w szczególności nie zostało bliżej dowiedzione, na ile o tych problemach miała wiedzieć sama skarżąca).
24. Mając na względzie powyższe rozważania, tutejszy sąd uważa, że dokument V I 1 nie stanowi jedynie administracyjnej formalności na potrzeby celne, a zawarte w tym dokumencie świadectwo może powodować u osoby handlującej winem

przekonanie, że przywożone wino spełnia określone standardy jakościowe.
[Or. 6]

III. B. Skutki dla zastosowania prawa krajowego

25. Na wypadek gdyby Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej przychylił się do przedstawionego wyżej poglądu prawnego, krajowy sąd (sąd okręgowy) uważa za wskazane przybliżenie konkretnych skutków tego poglądu prawnego dla późniejszego zastosowania prawa krajowego, a konkretnie zasady egzoneracyjnej wyrażonej w § 40 ust. 1 ustawy nr 321/2004.
26. Podstawowy wniosek, który z przywołanego poglądu prawnego wyprowadził tutejszy sąd i następnie Ústavní soud (trybunał konstytucyjny), to istnienie możliwości uwolnienia się przez daną osobę od odpowiedzialności za delikt administracyjny polegający na wprowadzeniu do obrotu wina, które zostało wyprodukowane niezgodnie z praktykami enologicznymi dozwolonymi przez Unię Europejską, poprzez wskazanie na świadectwo zawarte w dokumencie V I 1. Uzyskanie takiego świadectwa może stanowić o dołożeniu wszelkich starań, których można byłoby oczekiwać od tej osoby, aby zapobiec naruszeniu obowiązku. Skoro regulacja prawna opiera się na zaufaniu Unii Europejskiej co do zgodności z prawdą świadectw wystawianych przez zatwierdzone organy krajów trzecich w dokumencie V I 1, to zasadniczo trudno byłoby usprawiedliwić żądanie od podmiotów handlujących winem, które jest opatrzone dokumentem V I 1, żeby jednak nie ufały świadectwu i sprawdzały jego zgodność z prawdą. Żądanie od takich podmiotów prowadzenia dalszych analiz (jeżeli nie istnieją rozsądne wątpliwości co do zgodności świadectwa z prawdą) stoi w sprzeczności z istotą regulacji ujętej w tytule trzecim rozporządzenia nr 555/2008. Regulacja ta byłaby w istocie całkowicie zbędna, gdyby osoby handlujące winem miały z własnej inicjatywy zapewniać dalsze, tożsame co do treści, świadectwo o spełnieniu kryteriów wymaganych przez Unię Europejską w odniesieniu do cech wina.
27. Jeżeli zatwierdzony organ kraju trzeciego oświadczy w dokumencie V I 1, że produkt został wytworzony z zastosowaniem praktyk enologicznych dozwolonych przez Unię Europejską (a w rezultacie odpowiadających praktykom enologicznym OIV), to osoba handlująca winem, które jest opatrzone tym dokumentem, może polegać na zgodności z prawdą takiego świadectwa. Nie ma przy tym znaczenia, że z samego świadectwa nie wynika, jakie konkretne analizy zostały przeprowadzone i jakie były ich wyniki.
28. Należy jednak podkreślić, że możliwość uwolnienia się od odpowiedzialności za delikt administracyjny nie oznacza, że osoby handlujące winem, które jest opatrzone dokumentem V I 1 zawierającym odpowiednie świadectwo, mają być automatycznie zwolnione z odpowiedzialności z tytułu deliktów administracyjnych polegających na naruszeniu praktyk enologicznych dozwolonych przez Unię Europejską. Rozstrzygnięcie, czy w konkretnym przypadku oparcie się na treści dokumentu V I 1 jest wystarczające do uwolnienia

się od odpowiedzialności, wymaga zbadania wszelkich okoliczności danego przypadku. Ogólnie rzecz ujmując, na podstawie dokumentu V I 1 osoba handlująca winem może generalnie zasadnie domniemywać, że wino spełnia odpowiednie kryteria jakościowe. Może dojść jednak do ustalenia okoliczności, które w konkretnym przypadku wzruszają takie domniemanie albo uniemożliwiają utożsamienie wina z odpowiednim dokumentem V I 1.

29. Tak jak zaufanie Unii Europejskiej do zgodności z prawdą świadectwa nie jest bezgraniczne (zob. np. możliwość działania zgodnie z art. 51 rozporządzenia nr 555/2008, z czym wiążą się ewentualne dalsze kroki Komisji wobec zatwierdzonych organów krajów trzecich), tak również osoba handlująca winem nie może bezgranicznie ufać zgodności świadectwa z prawdą. Poleganie na świadectwie nie może zatem zostać uznane za dołożenie wszelkich starań w sytuacji, gdy sprawca deliktu administracyjnego wiedział albo obiektywnie musiał wiedzieć, że przywożone wino może z prawdopodobieństwem w stopniu, którego nie można pominąć, nie spełniać wymogów co do praktyk enologicznych.
30. Jak wskazał Ústavní soud (trybunał konstytucyjny), w konkretnym przypadku należy ocenić, czy kontrola jest prowadzona bezpośrednio u importera wina lub u jego dalszego sprzedawcy, czy jest ona prowadzona bezpośrednio po przywozie, czy raczej w znacznym odstępie czasowym, a także, czy istnieją okoliczności, które podważają ważność świadectwa na dokumencie V I 1. Jeżeli ma dojść do nałożenia kary administracyjnej, to ciężar dowodu w zakresie tych okoliczności spoczywa na organie administracyjnym.
31. Zdaniem Ústavní soud (trybunału konstytucyjnego) to również przede wszystkim na organie administracyjnym spoczywa ciężar wykazania ewentualnych wątpliwości co do tego, czy kontrolowane wino jest faktycznie winem, w odniesieniu do którego wystawiono świadectwo na dokumencie V I 1, czy też nie dokonywano w odniesieniu do tego wina manipulacji po wystawieniu świadectwa. Jeżeli [Or. 7] tego rodzaju wątpliwości byłyby poparte konkretnymi ustaleniami faktycznymi, to osoba handlująca winem musiałaby je obalić, aby można było utożsamić przedmiotowe wino z odpowiednim dokumentem V I 1. Jedynie zatem w takim wypadku przyjmowane przez tę osobę domniemanie spełnienia kryteriów jakościowych przez wino, które to domniemanie jest związane z dokumentem V I 1, może mieć rzeczywistą podstawę.
32. W niniejszej sprawie skarżąca nie przedłożyła w postępowaniu administracyjnym konkretnych dokumentów V I 1, a jedynie wniosła o przeprowadzenie dowodu z tych dokumentów. Organy administracyjne nie zażądały jednak tych dokumentów, ponieważ przyjęły, że do rozstrzygnięcia sprawy w ogóle nie są one potrzebne. Jakkolwiek w świetle tych okoliczności przedłożone pytania prejudycjalne mogłyby zostać uznane jedynie za pytania akademickie, to jednak udzielenie na nie odpowiedzi ma istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sądu. Gdyby bowiem dokument V I 1 zasadniczo miał jedynie charakter formalności administracyjnej na potrzeby przywozu wina, a osoba handlująca winem nie mogłaby na jego podstawie w ogóle wyprowadzać żadnych wniosków co do

jakości wina, to w przedmiotowym postępowaniu administracyjnym w ogóle nie byłoby potrzeby żądać konkretnych dokumentów V I 1. Skutkiem byłyby niezasadność danego zarzutu skargi. Jeżeli jednak dokument V I 1 nie ma charakteru jedynie administracyjnej formalności, to zastosowanie znajduje jednoznaczny pogląd Ústavní soud (trybunału konstytucyjnego), że uzyskanie tego dokumentu mogło skutkować uwolnieniem skarżącej od odpowiedzialności, w związku z czym organy administracyjne powinny były zbadać i ocenić konkretne okoliczności faktyczne sprawy celem rozstrzygnięcia, czy skarżąca skutecznie uwolniła się od odpowiedzialności z tytułu deliktu administracyjnego, czy też nie. W rezultacie należałoby uchylić decyzję administracyjną, a w dalszym postępowaniu organ administracyjny musiałby zbadać i ocenić tego rodzaju okoliczności.

III. C. Zgodność zasady egzoneracyjnej wynikającej z prawa krajowego z prawem Unii

33. Jakkolwiek tutejszy sąd nie ma wątpliwości co do zgodności wyżej opisanych skutków zastosowania prawa krajowego z prawem Unii, postanowił on przedłożyć również pytanie drugie, a to przede wszystkim celem zapobieżenia sytuacji, w której [pierwsze] pytanie prejudycjalne zostałoby zrozumiane zbyt wąsko wskutek nieprawidłowego określenia tego, w jakim stopniu w niniejszej sprawie chodzi o wykładnię prawa Unii, a w jakim stopniu chodzi już o wykładnię czysto krajowej regulacji prawnej. Poza tym możliwość egzoneracji odnosi się pośrednio również do egzekwowania samych przepisów prawa Unii dotyczących praktyk enologicznych, a konkretnie art. 80 ust. 2 rozporządzenia nr 1308/2013. Również z tego powodu sąd uznaje za wskazane, żeby Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej miał możliwość wypowiedzenia się nie tylko w kwestii samego charakteru dokumentu V I 1, ale również kompleksowo odnośnie do poglądu prawnego, który prezentuje tutejszy sąd [oraz Ústavní soud (trybunał konstytucyjny)], w przedmiocie zastosowania prawa krajowego i to w szerszym kontekście.
34. Jako że z perspektywy prawa Unii nie ma znaczenia, na ile zasada prawa krajowego jest wyrażona wprost w tekście ustawy, sąd przystąpi na potrzeby pytania drugiego do sformułowania konkretnej zasady prawa krajowego znajdującej zastosowanie w niniejszej sprawie, która przede wszystkim wynika z przepisu § 40 ust. 1 ustawy nr 321/2004, a następnie została skonkretyzowana w poglądach Ústavní soud (trybunału konstytucyjnego) sformułowanych w niniejszej sprawie. Z uwagi na charakter działalności orzeczniczej Ústavní soud (trybunału konstytucyjnego) należy tę zasadę prawa krajowego uznawać w konkretnej sprawie za ostateczną i wiążącą dla wszystkich sądów. Tę zasadę prawa krajowego, nad której zgodnością z prawem Unii zastanawia się tutejszy sąd, można streścić w następujący sposób: Osoba handlująca winem przywożonym z Mołdawii może uwolnić się od odpowiedzialności z tytułu deliktu administracyjnego polegającego na wprowadzeniu do obrotu wina poddanego praktykom enologicznym niedozwolonym w Unii Europejskiej, jeżeli organy krajowe nie wzruszą przyjętego przez tę osobę domniemania, że wino zostało

wyprodukowane z zastosowaniem praktyk enologicznych dozwolonych przez Unię Europejską, w oparciu o dokument V I 1 wydany przez organy mołdawskie na podstawie rozporządzenia nr 555/2008.

35. Jak wskazano już wyżej, zastosowanie wskazanej zasady wymaga uwzględnienia szeregu okoliczności faktycznych, a od samej zasady przewiduje się wiele wyjątków. Przedmiotem pytania drugiego jest zatem, czy z perspektywy prawa Unii jest zasadniczo wyłączona możliwość uwolnienia się od odpowiedzialności za delikt administracyjny na podstawie wskazanych okoliczności, czy też z prawa Unii wynikają inne przeszkody w zastosowaniu takiej zasady, które muszą zbadać organy krajowe. **[Or. 8]**
36. Jako że tutejszy sąd nie dostrzega żadnej przeszkody w zastosowaniu wskazanej zasady prawa krajowego (jeżeli Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej uzna, że dokument V I 1 nie jest jedynie formalnością administracyjną na potrzeby celne), uważa on, że nie jest konieczne przedstawianie dalszych argumentów za tym poglądem.

IV. Wnioski

37. Z uwagi na powyższe Krajský soud v Brně (sąd okręgowy w Brnie) przedkłada Trybunałowi Sprawiedliwości Unii Europejskiej następujące pytania:
- 1) Czy dokument V I 1 wydany na podstawie rozporządzenia Komisji (WE) nr 555/2008 z dnia 27 czerwca 2008 r. ustanawiającego szczegółowe przepisy wykonawcze do rozporządzenia Rady (WE) nr 479/2008 w sprawie wspólnej organizacji rynku wina w odniesieniu do programów wsparcia, handlu z krajami trzecimi, potencjału produkcyjnego oraz kontroli w sektorze wina, który obejmuje świadectwo zatwierdzonego organu kraju trzeciego, że produkt został wytworzony z zastosowaniem praktyk enologicznych zalecanych i opublikowanych przez OIV [Międzynarodową Organizację Winorośli i Wina] lub dozwolonych przez Wspólnotę, stanowi jedynie administracyjny warunek wywozu wina na terytorium Unii Europejskiej?
  - 2) Czy prawo Unii stoi na przeszkodzie zasadzie prawa krajowego, zgodnie z którą osoba handlująca winem przywożonym z Mołdawii może uwolnić się od odpowiedzialności za delikt administracyjny, polegający na wprowadzeniu do obrotu wina poddanego praktykom enologicznym niedozwolonym w Unii Europejskiej, jeżeli organy krajowe nie wzruszyły w stosunku do tej osoby domniemania, że wino zostało wytworzone z zastosowaniem praktyk enologicznych dozwolonych przez Unię Europejską, które to domniemanie mogła ona przyjąć w świetle dokumentu V I 1 wydanego przez organy mołdawskie na podstawie rozporządzenia Komisji (WE) nr 555/2008 z dnia 27 czerwca 2008 r. ustanawiającego szczegółowe przepisy

wykonawcze do rozporządzenia Rady (WE) nr 479/2008 w sprawie wspólnej organizacji rynku wina w odniesieniu do programów wsparcia, handlu z krajami trzecimi, potencjału produkcyjnego oraz kontroli w sektorze wina?

[...] [kwestie proceduralne prawa krajowego]

[...] [pouczenie o środkach zaskarżenia]

Brno, 14 stycznia 2020 r.

[...] [podpis]

DOKUMENT ROBOCZY